



## थाहानगरको मोक्ष धाम क्षेत्र विकास समितिको अध्यक्षमा कार्की



### विकास संवाददाता

मकवानपुर थाहा नगरपालिकाको प्रसिद्ध शङ्खमूल परिसरमा मोक्ष धाम तिर्थ स्थल बनाउने उद्देश्यसहित क्षेत्र विकास समितिको तदर्थ समिति गठन भएको छ । १४ वैतमा थाहा नगरपालिका वडा नम्बर ३ को तरकारी संकलन केन्द्रमा भएको भेलाको गुप्त बहादुर कार्कीको अध्यक्षतामा २५ सदस्यीय मोक्ष धाम तिर्थ स्थल क्षेत्र विकास समितिको तदर्थ समिति गठन भएको हो ।

## भीमफेदीका १९९ श्रमिकलाई सामाजिक सुरक्षा कोषमा आबद्ध



### विकास संवाददाता

मकवानपुरको भीमफेदी गाउँपालिकाले अनौपचारिक क्षेत्रका श्रमिकका लागि तोकिएको मासिक रु १० हजार ८२० पारिश्रमिकबाट ११ प्रतिशत अर्थात् एक हजार एक सय ८० र गाउँपालिकाले एक हजार १४ गरी रु. दुई हजार २०४ सामाजिक सुरक्षा कोषमा जम्मा हुने व्यवस्था मिलाइएको उनले बताए । कोषमा श्रमिकलाई आबद्ध गराउन चालु आवमा रु. २५ लाख विनियोजन गरिएको छ ।

कार्की, खुल्ला उपाध्यक्षमा कमल कुमार केसी, कोषाध्यक्षमा प्रदिप प्रधान तथा सचिवमा अनिल लामिछाने चयन भएका छन् । समितिको सदस्यहरूमा जानुका ढकाल, कविता कार्की, रामप्रसाद ढकाल, कृष्ण कुमार कार्की, मिरा भट्ट, यादवजंग रायमाफ्ठी, राधिका रायमाफ्ठी, राम बहादुर खत्री, सुस्मा केसी, रमन श्रेष्ठ, निरोज प्रधान, विक्रम गोपाली, अजय कार्कीलगायत अन्य सदस्य छन् ।

विश्वकै तीन शङ्खमूल मध्येको एक यहि शङ्खमूल भएको धार्मिक इतिहास बोकेको शङ्खमूल परिसरमा मोक्ष धाम निर्माणका लागि विभिन्न पूर्वधार विकास गरी पालिकालाई धार्मिक पर्यटकीय क्षेत्रको रूपमा विकास गर्ने नगर पालिकाको लक्ष्य रहेको छ । समिति गठनका लागि १४ वैतमा भएको भेलामा थाहा नगर पालिकाका प्रमुख विष्णु बहादुर बिष्ट, उपप्रमुख भरत गोपाली, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सुरेन्द्र प्रधानलगायतकाको विशेष उपस्थिती रहेको थियो ।

क्षेत्र विकास समितिको संरक्षकमा नगर प्रमुख तथा उपप्रमुख रहने बताइएको छ ।

## विद्यालयको मिचिएको जग्गा पालिकाको पहलमा फिर्ता



### शिव कुमार कार्शी मजहरी

मकवानपुरको मनहरी गाउँपालिका वडा नम्बर ८, सिमपानीस्थित महेन्द्रकिरण माध्यमिक विद्यालयको मिचिएको जग्गा स्थानीय सरकारको पहलमा फिर्ता हुन थालेको छरू। विद्यालयको नाममा दर्ता कायम रही लालपुर्जा कायम रहेको पाँच बिघा १७ कट्टा जग्गा विद्यालयका सँघियारले अतिक्रमण गरी घरजग्गा र भौतिक संरचना बनाएको पाइएको होरू। पूर्वपश्चिम राजमार्गको सिमपानीबाट देवकोट हुँदै राक्सिराज र कैलाश गाउँपालिकातर्फ जाने पक्की सडक निर्माणका क्रममा विद्यालयले अभिन खटाएर जग्गा नापेको हो । जग्गा नापे क्रममा हाल उक्त सडकमा निर्माण भएका अधिकांश स्ल्याब ढलान नै विद्यालयको जग्गामा परेको भेटिएको

मनहरी गाउँपालिका-८ का वडाध्यक्ष नार यण उप्रेतीले बताए । "लामो समयदेखि उपभोग गर्दै आइरहेको जग्गा हटाउन निकै समस्या पर्‍यो," वडाध्यक्ष उप्रेतीले भने, "कैरैयाका घरटहरा आधाआधी काटेर अहिले सडक विस्तार गरिएको छरू।" विद्यालयले आफ्नो जग्गा नापेर सीमाङ्कन गर्दा व्यक्तिका जग्गातर्फ बाटो पुगेको र पुरानो बाटो विद्यालयको जग्गा बनेको वडाध्यक्ष उप्रेतीले बताए ।

विद्यालयको पूर्वतर्फ र उत्तरतर्फका दुई वटा सडकमा गरी झन्डै ३० वटा घरटहरा बाटोमा परेको उनको भनाइ छ । बाटामा परेका घरटहरालाई नक्साङ्कन र सीमाङ्कन नभन्दा बाहिर पुनर्निर्माण गर्न स्वयम् व्यक्तिकै अगुवाइमा भत्काउने काम भइरहेको छ । पश्चिम मकवानपुरकै पुरानो हाइस्कूलका रूपमा महेन्द्रकिरण माध्यमिक विद्यालय अस्तित्वमा छ । विद्यालय व्यवस्थापन

समितिको अध्यक्षसमेत रहनुभएका वडाध्यक्ष उप्रेतीले आफ्नो कार्यकालमा चुनौतीका बिच विद्यालयको जग्गा छुट्टयाउनका लागि कुनै पनि सम्झौता नगरिएको बताए ।

विद्यालयको आर्थिक व्यवस्थापनका लागि राजमार्गसँग जोडिएका जग्गामा व्यावसायिक भवन निर्माण गरी भाडामा लगाइएको र तत्कालै विद्युतीय सवारी चार्जिङ स्टेसनसमेत निर्माण गर्ने लक्ष्यका साथ काम अघि बढिरहेको उनले बताए । चार्जिङ स्टेसन निर्माणका लागि चालु आर्थिक वर्षमा नै मनहरी गाउँपालिकाले १० लाख रुपियाँ विनियोजन गरिसकेको छ । कक्षा १२ सम्म अध्यापन भइरहेको महेन्द्रकिरण माध्यमिक विद्यालयमा आठ सयको हाराहारीमा विद्यार्थी छन् भने स्रोतका आधारमा सबैभन्दा धनी विद्यालयका रूपमा रहेको छ ।

## चित्लाड चन्द्रगिरि सडकका लागि ठेक्का आह्वान

### विकास संवाददाता

थाहा नगरपालिकालाई काठमाण्डौं जोड्ने सबैभन्दा छोटो दूरीको बाटो थानकोट-चित्लाड सडक स्तरीकरणको लागि थप २५ करोड रुपैयाँको ठेक्का आह्वान गरिएको छ । चालु आर्थिक वर्ष २०८०/८१

अन्तर्गत यसअघि नै १५ करोड बराबरको ठेक्का लागिसकेको यो सडकमा हाल ११ सय मिटर पिच, मोड काट्ने, नाली बनाउने, पर्खाल बनाउनेलगायत निर्माणकार्य भइरहेको छ । आर्थिक वर्ष २०८१/८२ का लागि थप २५ करोडको ठेक्का आह्वान गरिएको हो ।

ऐतिहासिक थानकोट- चित्लाड सडक खण्डमा वर्षौं बजेट विनियोजन हुने गरेको भएपनि ठेकेदारको लापरबाही, स्थानीय तहको उचित नियमनको अभाव र प्राकृतिक स्रोतको चरम दोहनले यो सडक सीमित व्यक्तिहरूको कमाई खाने भौँडोको रूपमा प्रयोग हुँदै आएको आरोप लगाइएको छ ।

## क्षयरोग सम्बन्धी जनहीतमा जारी सन्देश !

क्षयरोग रोकथाम र उपचारबाट नियन्त्रण हुने रोग हो । तलका लक्षणहरु मध्ये कुनै एक देखिएमा तुरुन्तै स्वास्थ्य संस्थामा गई निःशुल्क खकार जर्चाऔं ।



सबै क्षयरोगको जाँच उपचार स्वास्थ्य संस्थामा निःशुल्क पाइन्छ । साथै, पूर्ण रूपमा औषधि सेवन गरे क्षयरोग निको हुन्छ ।



## • सम्पादकीय • गुणस्तरीय शिक्षाका केही सवाल

नेपालमा सदावहार रूपमा नीति निर्मातादेखि शिक्षक, अभिभावक र विद्यार्थीले रटान लगाउँदै आएको एउटै कुरा हो, गुणस्तरीय शिक्षा। यसको मापनका बारेमा मापदण्ड के हो? यसमा भने व्यक्ति अनुसार फरक फरक परिभाषा हुने गरेका छन्। व्यक्ति, समाज र राष्ट्रको जीवनमा गुणस्तरीय शिक्षाले सकारात्मक प्रभाव पार्ने भन्दा अनेकानेक बहस र छलफल भइरहेका हुन्छन्। गुणस्तरीय शिक्षाका बारेमा जसरी एकरूपताका साथमा आवाज मुखरित हुने गरेका छन् तर यसको मानक अर्थात् बारेमा भने भिन्नाभिन्ने तर्क, विश्लेषण र व्याख्या सुनिँदै आएको छ। कतिपयले सिपसहितको शिक्षालाई गुणस्तरीय शिक्षाका रूपमा चित्रण गर्ने गरेका छन् भने कतिपयले विश्वस्तरमा प्रतिस्पर्धा गर्न सक्ने शिक्षालाई गुणस्तरीय शिक्षा मान्ने गरेका छन्। घरभाउँका लागि आवश्यक समस्या समाधान गर्न सक्ने शिक्षा नै गुणस्तरीय शिक्षा हो भनेर कतिपयले परिभाषित गरेका छन्। गुणस्तरीय शिक्षाका बारेमा रटान लगाउन जति सहज छ, त्यसको मानक परिभाषा निर्माण गर्न त्यति सहज पक्कै पनि छैन। गुणस्तरीय शिक्षा स्पष्ट र मानवयोग्य सिकाइ परिणाम प्राप्त गर्न केन्द्रित हुन्छ। यी नीतिजाले शैक्षिक उपलब्धि मात्र नभई आलोचनात्मक सोच, समस्या समाधान, रचनात्मकता र अन्य सान्दर्भिक सिपको विकासलाई पनि प्रतिबिम्बित गर्नु पर्छ। यसरी प्राप्त भएका ज्ञानको परिणामसमेत देखिने खालको हुनु पर्छ। गुणस्तरीय शिक्षाका लागि विषय विशेषज्ञता र शैक्षिक सिप भएका राम्रो, योग्य र उत्प्रेरित शिक्षक चाहिन्छ। तिनीहरूसँग पाठ्यक्रमको गहिरो बुझाइ हुनु पर्छ, प्रभावकारी शिक्षण विधिहरू प्रयोग गर्नु पर्छ र विद्यार्थीलाई सिकाइ प्रक्रियामा संलग्न गराउन सक्षम हुनु पर्छ। विद्यार्थीले सिकाइका क्रममा नबुझेका विषयलाई सिक्न उत्प्रेरित गर्नु पर्छ। हामीकहाँ विद्यार्थीले बुझ्ने भने उसको मानसिक अवस्थाको कमजोरीका रूपमा लिँदै यसको दायमा नै छैन भन्ने खालका उक्ति दिने प्रवृत्ति छ। गुणस्तरीय शिक्षाका लागि शिक्षकले विद्यार्थीको कमजोरीको सही उपचार गर्ने गरी उत्प्रेरित गर्नु पर्छ। गुणस्तरीय शिक्षाका लागि राष्ट्रिय वा अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्डसँग मिल्दोजुल्दा राम्रोसँग डिजाइन गरिएको र अपडेट पाठ्यक्रम आवश्यक छ। पाठ्यक्रम बृहत्, सन्तुलित र ज्ञानको व्यावहारिक प्रयोगका लागि अक्सर प्रदान गर्ने हुन्छ। गुणस्तरीय शिक्षाले समावेशी अभ्यासलाई प्रवर्धन गर्छ। सबै विद्यार्थीको क्षमता, पृष्ठभूमि वा सामाजिक-आर्थिक स्थितिलाई ध्यान नदिएर शिक्षामा समान पहुँच छ भन्ने सुनिश्चित गरियो भने त्यसले सिकाइमा अवरोध सिर्जना गर्छ। समावेशी शिक्षाका लागि विविध सिकाइ आवश्यकता मिलाउने, उपयुक्त समर्थन प्रणाली उपलब्ध गराउने र सुरक्षित तथा समावेशी सिकाइ वातावरणलाई बढावा दिनु पर्दछ। हामीले सबै सँग, समूहलाई एउटै प्रणालीमा राखेर शिक्षा प्रदान गर्न थाल्यौं भने त्यसले सीमित समूहलाई मात्रै मनाफा पुग्ने देखिन्छ। सबैलाई समान ढङ्गले सम्बोधन गर्नका लागि समावेशी शिक्षा नै आजको आवश्यकता हो। गुणस्तरीय शिक्षाका लागि कक्षाकोठा, पुस्तकालय, प्रयोगशाला र प्राविधिक स्रोत जस्ता पर्याप्त भौतिक पूर्वाधारको व्यवस्था हुनु पर्छ। पूर्वाधारबिना सिकाइले पूर्णता नलिनुका साथै गुणात्मकता पनि प्राप्त गर्न सक्दैन। विद्यालयमा प्रभावकारी शिक्षण र सिकाइलाई समर्थन गर्ने सुविधा राम्रोसँग राख्नु पर्छ। थप रूपमा पुस्तक, शैक्षिक सामग्री र डिजिटल उपकरणसहित सान्दर्भिक सिकाइ स्रोतमा पहुँच आवश्यक छ।

### थाहा नगरपालिकाको शिखरकोट काउण्टरबाट दिवा बस सेवा

बिहान ६:१५	बजे काठमाण्डौं (हाइरा)
बिहान ६:१५	बजे हेटौडा (फोर्स)
बिहान ७:१५	बजे काठमाण्डौं (बस)
बिहान ८:००	बजे हेटौडा (बस)
बिहान ८:१५	बजे सिमरन्जण्डा हुँदै काठमाण्डौं (फोर्स)
बिहान ८:००	बजे काठमाण्डौं (मिनीबस)
बिहान ८:३०	बजे हेटौडा जम्बो हाइस
बिहान ८:४५	बजे काठमाण्डौं फोर्स
बिहान ९:०५	बजे मार्बु, पाल्पु हुँदै हेटौडा (मिनीबस)
बिहान ९:०५	बजे काठमाण्डौं (फोर्स)
बिहान ९:३०	बजे हेटौडा (फोर्स)
बिहान ९:१५	बजे काठमाण्डौं (मिनिबस)
बिहान ९:३०	बजे हेटौडा (बस)
मध्यहान ९:३०	बजे काठमाण्डौं (बस)
मध्यहान ९:३०	बजे हेटौडा (मिनीबस)
दिउँसो १:३०	बजे पाल्पु गोगने पकने (मिनीबस)
दिउँसो १:३०	बजे काठमाण्डौं (फोर्स)
दिउँसो २:३०	बजे काठमाण्डौं (फोर्स)
दिउँसो ३:००	बजे पाल्पुबाट मार्बु (बस)
दिउँसो ३:३०	बजे पाल्पुबाट काठमाण्डौं (बस)

थप जानकारीको लागि नारायणी यातायात दिवा बस सेवा तथा टिकट काउण्टर दामन शिखरकोट इन्चार्ज अरुण लामा ८८५५००२२२ र नरेन्द्र अधिकारी ८८५५००३५१

### महत्त्वपूर्ण टेलिफोन नम्बरहरू

पाल्पु एम्बुलेन्स (वालक)	८८४२००७७१
आग्रा एम्बुलेन्स (वालक)	८८४०२०३७५५
जनकल्याण उच्च मा.वि.	७४७-६२०३६४
थाहा नगरपालिका कार्यालय	७४७-४०००५६
सत्यनारायण मा.वि.	७४७-६२०५१२
इंद्रका पाल्पु (प्रमुख)	८८५४७६६४६
प्रहरी चौकी फाखेल	७४७-६२०४१८
हिल्ला प्रशासन सञ्चालनपुर	७४७-४२०३८८
विद्युत् प्राधिकरण पाल्पु	७४७-४००००६

# वैदेशिक रोजगारका कारण घरबार टुट्न नदिन के गर्ने ?

अहिले हाम्रो देशका लाखौं युवाहरू वैदेशिक रोजगारको क्रममा मातृभूमि छोडेर अर्को देशमा गइरहेका छन्। वैदेशिक रोजगारकै क्रममा गएका कतिपय युवायुवतीहरू त विदेशमै बस्न थालेका छन्। यो स्थिति हेर्दा अबको केही दशकपछि नेपाल कतै युद्धहरूको मात्र देश हुने त होइन भन्ने चिन्ता पनि देखिन थालेको छ। तथापि, वैदेशिक रोजगारीमा जानु युवाहरूको बाध्यताजस्तै देखिन्छ। किनकि देशमा रोजगारीको अभाव छ। रोजगारमुखी बजार छैन। स्थानीय उत्पादन बढ्न सकेको छैन।

वैदेशिक रोजगारीमा युवाहरूको आकर्षणका अनेकौं कारण छन्। देशभित्रै आर्थिक अवसर प्राप्त भएकाहरू पनि विदेशी जीवनशैलीमा चासो, नयाँ अनुभवको खोजी, पारिवारिक र सामाजिक देखासिकी, आर्थिक गतिशीलताजस्ता कारणले विदेश गइरहेका छन्। वैदेशिक रोजगार विभागका अनुसार आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा ७ लाख ७९ हजार ३२७ जना नेपाली श्रमिकहरूले श्रम स्वीकृति लिएर विदेश गएका छन्, जुन अहिलेसम्मकै उच्च संख्या हो। यसअघि आर्थिक वर्ष २०७९/७२ मा ६ लाख ९३ हजार ३२ जना श्रमिक विदेश गएका थिए, जुन त्यसबेलाको उच्चतम रेकर्ड थियो।

वैदेशिक रोजगारीमा जाने प्रमुख गन्तव्य देशहरूमा मलेसिया, साउदी अरब, कतार, संयुक्त अरब एमिरेट्स (युएई), कुवेत, ओमान, बहराइन, र दक्षिण कोरिया रहेका छन्। पछिल्लो समय, त्राएसिया, पोल्यान्ड, र रोमानियाजस्ता युरोपेली देशहरूमा पनि नेपाली श्रमिकहरूको संख्या बढ्दो क्रममा छ। वैदेशिक रोजगारीमा जाने नेपालीहरूको संख्या बढेसँगै रेमिट्यान्स आप्रवाहमा पनि वृद्धि भएको छ। गत आर्थिक वर्षको जेठ महिनासम्म रेमिट्यान्स आप्रवाह २२.७ प्रतिशतले बढेर ११ खर्ब १२ अर्ब ५२ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा सो रकम १० खर्ब ७ अर्ब थियो। वैदेशिक रोजगारीमा जाने नेपालीहरूको संख्या र रेमिट्यान्स आप्रवाह दुवैमा वृद्धि हुँदा त्यसले नेपालको अर्थतन्त्रमा महत्त्वपूर्ण योगदान पुऱ्याइरहेको छ। तर, आर्थिक लाभका अलावा वैदेशिक रोजगारीले पारिवारिक विखण्डन र अनेकौं समस्याहरू पनि निम्त्याइरहेको छ जसको प्रभाव व्यक्तित्व, मनोविज्ञान र समाजमा समेत परेको देखिन्छ। नेपालबाट वैदेशिक रोजगारीमा गएका नेपाली श्रमिकहरूको मृत्यु दर चिन्ताजनक रूपमा उच्च छ। पछिल्ला वर्षहरूमा मृत्यु हुनेहरूको संख्या हरेक वर्ष १,००० देखि १,५०० को बीचमा रहेको छ। उदाहरणका लागि, आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा फरपे १,५०० नेपाली श्रमिकहरूले ज्यान गुमाएका थिए।

वैदेशिक रोजगार बोर्डको तथ्याङ्क अनुसार, आर्थिक वर्ष २०६५/६६ देखि २०८१/८१ सम्ममा १३,२७० नेपाली श्रमिकहरूको मृत्यु भएको छ। मृत्युका प्रमुख कारणहरूमा हृदयाघात, सवारी दुर्घटना, आत्महत्या, कार्यस्थल दुर्घटना र विभिन्न रोगहरू रहेका छन्। विशेषगरी, हृदयाघात र मुटुका रोगका कारण मृत्यु हुनेहरूको संख्या उल्लेखनीय छ।

वैदेशिक रोजगार बोर्डको तथ्याङ्क अनुसार, आर्थिक वर्ष २०६५/६६ देखि २०८१/८१ सम्ममा १३,२७० नेपाली श्रमिकहरूको मृत्यु भएको छ। मृत्युका प्रमुख कारणहरूमा हृदयाघात, सवारी दुर्घटना, आत्महत्या, कार्यस्थल दुर्घटना र विभिन्न रोगहरू रहेका छन्। विशेषगरी, हृदयाघात र मुटुका रोगका कारण मृत्यु हुनेहरूको संख्या उल्लेखनीय छ।

## पारिवारिक तनाव र नकारात्मक प्रभाव

विदेशबाट पठाइने रेमिट्यान्सले परिवारमा आर्थिक बोझ कम गर्न मद्दत गर्छ। यो पैसा बालबच्चाको शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य आवश्यकताहरूमा लगानी गर्न प्रयोग हुन्छ। तर, यस पैसाको दुरुपयोगले पारिवारिक समस्याहरू निम्त्याउन सक्छ। केही अवस्थामा श्रीमान विदेश हुँदा श्रीमतीले अन्य केटासँग सम्बन्ध बनाउन सक्छन्, र त्यस्तै श्रीमती विदेश हुँदा, श्रीमानले पनि अर्को केटीसँग सम्बन्ध बनाउने अर्थात् विवाहेतर सम्बन्धका कारण अनावश्यक फजुल खर्च गर्न सक्छन्।

यसले पारिवारिक तनाव र हिसालाई निम्त्याउने जोखिम पनि बढाउँछ। व्यस्त जीवन, टाढाको बसाइ र समय दिन नसक्दा एकआपसमा असमझदारी बढ्न सक्छ। त्यसैगरी शंका गर्ने बानीले पनि विवाहित जोडीमा भैँफगडा, द्वन्द्व र मनमुटाव हुन सक्छ र अन्त्यमा प्रतिशोध र आत्मसम्मानमा चोट पुगेको, भावना नबुझेको, अनावश्यक शंका गरेको, आफूलाई अनावश्यक नियन्त्रण गर्न खोजेको, मानसिक यातना दिएको र हिसा गरेको आदि कारण देखाएर परिवार नै विखण्डन वा छोडपत्र गर्न पुग्छन्। यसो गर्दा विवाहित जोडीलाई मात्र असर नपरी उनीहरूबाट जन्मेका बच्चा, आश्रित वृद्ध बाबुआमालाई समेत असर पर्छ। छोडपत्र अहिले गम्भीर सामाजिक समस्याको रूपमा देखा परेको छ। यस समस्याको विषयमा बेलेमा ध्यान दिनु आवश्यक छ। कुनै ठाउँमा त छोडपत्र माग्दा भयानक हिसा र हत्याका घटना पनि भइरहेका छन्।

सम्बन्धविच्छेद र यसको प्रभाव सम्बन्धविच्छेदले व्यक्तिगत र सामाजिक जीवनमा गहिरो प्रभाव पार्न सक्छ। यसका केही मुख्य प्रभावहरू निम्नलिखित छन्: भावनात्मक अस्वस्थता, सम्बन्धविच्छेदले नेपालीहरूको संख्या र रेमिट्यान्स आप्रवाह दुवैमा वृद्धि हुँदा त्यसले नेपालको अर्थतन्त्रमा महत्त्वपूर्ण योगदान पुऱ्याइरहेको छ। तर, आर्थिक लाभका अलावा वैदेशिक रोजगारीले पारिवारिक विखण्डन र अनेकौं समस्याहरू पनि निम्त्याइरहेको छ जसको प्रभाव व्यक्तित्व, मनोविज्ञान र समाजमा समेत परेको देखिन्छ। नेपालबाट वैदेशिक रोजगारीमा गएका नेपाली श्रमिकहरूको मृत्यु दर चिन्ताजनक रूपमा उच्च छ। पछिल्ला वर्षहरूमा मृत्यु हुनेहरूको संख्या हरेक वर्ष १,००० देखि १,५०० को बीचमा रहेको छ। उदाहरणका लागि, आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा फरपे १,५०० नेपाली श्रमिकहरूले ज्यान गुमाएका थिए।

सामाजिक प्रभाव: सम्बन्धविच्छेदपछि सामाजिक दायरामा परिवर्तन आउन सक्छ। साथीहरूसँगको सम्बन्धमा तनाव वा टाढाउन उत्पन्न हुन सक्छ। स्वास्थ्यमा असर: तनाव र दुःखका कारण शारीरिक स्वास्थ्यमा पनि समस्या देखा पर्न सक्छ। अनिद्रा, खानामा परिवर्तन, वा मानसिक स्वास्थ्यमा गिरावट।

आत्मसम्मानमा कमी: सम्बन्धविच्छेदपछि व्यक्तिको आत्मसम्मानमा कमी आउँदा पारिवारिक विश्वास र सम्बन्धमा अवरोध उत्पन्न गर्न सक्छ। जीवनशैलीमा परिवर्तन: व्यक्तिले नयाँ चालो र गतिविधिहरूमा ध्यान दिन चाहेको पनि देख्न सकिन्छ, जसले नयाँ समस्याहरू सिर्जना गर्न सक्छ। दुर्घटना, आत्महत्या, कार्यस्थल दुर्घटना र विभिन्न रोगहरू रहेका छन्। विशेषगरी, हृदयाघात र मुटुका रोगका कारण मृत्यु हुनेहरूको संख्या उल्लेखनीय छ।



शोमा अधिकारी

अभिभावकले गर्ने व्यवहारमा निर्भर हुन्छन्। प्रमुख असरहरू निम्न छन्: बच्चाहरूले स्थायी रूपमा परिवार गुमाएको महसुस गर्न सक्छन्। उनीहरूले आफूलाई असुरक्षित र कमजोर महसुस गर्न सक्छन्। केही बच्चाहरू छोडपत्रका लागि आफू जिम्मेवार भएको सोचन सक्छन्। बच्चाहरूको पढाइप्रतिको चासो घट्न सक्छ। ध्यान केन्द्रित गर्न गाह्रो हुन सक्छ, जसले उनीहरूको शैक्षिक उपलब्धितामा असर पुऱ्याउन सक्छ। बच्चाहरू साथीभाइसँग टाढा हुन सक्छन्। समाजसँग घुलमिल गर्न गाह्रो अनुभव गर्न सक्छन्। केही अवस्थामा, उनीहरू आक्रामक वा एक्लोपन महसुस गर्न सक्छन्। अभिभावक वा अन्य व्यक्तिको विद्रोही व्यवहार हुन सक्छ। बच्चाहरू भविष्यमा अस्वस्थ भावनात्मक रूपमा नजिक हुन कठिन मान्न सक्छन्। तनाव, डिप्रेसन र चिन्ताजन्य समस्या विकसित हुन सक्छ। तनावका कारण निद्रामा समस्या, टाउको दुख्ने, तट दुख्नेजस्ता लक्षण देखिन सक्छन्। यदि छोडपत्रपछि परिवारको आर्थिक अवस्था विग्रन्त भने बच्चाहरूलाई आधारभूत आवश्यकतामा समस्या हुन सक्छ।

यस्ता समस्या देखिए बालबालिकाहरूलाई सहयोग गर्न निम्न उपाय अपनाउन सकिन्छ: खुला संवाद: बच्चाहरूलाई छोडपत्र बारे स्पष्ट, उनीहरूको उमेरअनुसार बुझ्न सक्ने भाषा प्रयोग गरेर जानकारी दिनु आवश्यक छ। प्रेम र समर्थन: दुवै अभिभावकले बच्चाहरूलाई माया गर्न र उनीहरूसँग समय बिताउनुपर्छ। परामर्श सेवा: मानसिक स्वास्थ्य समस्या भएमा थेरापिस्ट वा काउन्सिलरसँग परामर्श लिनु लाभदायक हुन्छ। स्थिर वातावरण: बच्चाहरूलाई सुरक्षित, स्थिर, र सकारात्मक वातावरण प्रदान गर्न आवश्यक छ।

छोडपत्र बच्चाहरूको जीवनमा चुनौतीपूर्ण अनुभव हुन सक्छ। तर, अभिभावकले सचेत प्रयास गरेमा यस कठिनाइलाई सम्हाल बच्चाहरूलाई सहयोग गर्न सकिन्छ, जसले उनीहरूको दीर्घकालीन विकासलाई सकारात्मक दिशामा लैजान सक्छ। त्यसैगरी छोरा र

## वैदेशिक रोजगारका...

बुहारीको छोडपत्रपछि वृद्ध बाबु-आमामा विभिन्न प्रकारका मानसिक, सामाजिक र आर्थिक असर पर्न सक्छ। यसलाई केही बुँदामा यसरी हेर्न सकिन्छ:

**-भावनात्मक तनाव:** छोराछोरीको वैवाहिक जीवन टुट्नुले वृद्ध बाबु-आमामा मानसिक स्वास्थ्यमा गहिरो असर पर्न सक्छ। उनीहरूलाई छोराछोरीको भविष्यप्रति चिन्ता हुन्छ।

**-एकान्तपनको भावना:** परिवारमा अस्थिरता आएपछि वृद्ध अभिभावकहरूले आफैलाई एकलो र परित्यक्त महसुस गर्न सक्छन्।

**-दुःख र अपराधबोध:** यो घटनाका कारण कतिपयले आफैलाई दोष दिने, मैले केही गल्ती गरें कि? भन्ने भावना उत्पन्न हुन सक्छ।

**-समाजमा लज्जा र आलोचना:** परम्परागत समाजमा छोडपत्रलाई नकारात्मक दृष्टिकोणले हेर्ने भएकाले वृद्ध अभिभावकले सामाजिक दबाव र आलोचना सामना गर्नुपर्ने हुन सक्छ।

**-पारिवारिक सम्बन्धमा कटौती:** छोडपत्रपछि परिवारका अन्य सदस्यहरूसँग सम्बन्ध बिग्रन सक्छ।

**-आर्थिक बोझ:** छोडपत्रपछि छोरा वा नातिनातिनाको पालनपोषणको जिम्मेवारी वृद्ध बाबु-आमाले लिनुपर्ने परिस्थिति सिर्जना हुन सक्छ।

**-आर्थिक असुरक्षा:** यदि छोरा/बुहारी अलग्गै बस्न थाले र आर्थिक रूपमा वृद्ध अभिभावकलाई सहयोग गर्न नसके, उनीहरूको जीवन थप कठिन बन्न सक्छ।

**-नातिनातिनाको हेरचाह:** छोडपत्रपछि धेरैजसो अवस्थामा नातिनातिनाको पालनपोषणको जिम्मेवारी वृद्ध बाबु-आमामा आइपर्न सक्छ।

**-गृहस्थीको अस्थिरता:** घरको वातावरणमा स्थायित्वको कमीले वृद्ध अभिभावकलाई तनावपूर्ण बनाउँछ।

### यस्तो अवस्थामा अपनाउनु पर्ने उपाय

**-भावनात्मक सहयोग:** छोराछोरीलाई निर्णयप्रति साथ दिनु र उनीहरूसँग कुरा गरेर भावनात्मक सम्बन्ध बलियो बनाउनुपर्ने हुन्छ।

**-सामाजिक समर्थनको खोजी:** नजिकका साथी, छिमेकी, वा परामर्शदाताबाट सहयोग लिन सकिन्छ।

**-आर्थिक योजना निर्माण:** वृद्धावस्थाका लागि आवश्यक आर्थिक स्रोत सुनिश्चित गर्न योजना बनाउनु आवश्यक हुन्छ।

**-नातिनातिनाको भविष्यप्रति ध्यान दिने:** उनीहरूको पालनपोषण, शिक्षा, र मानसिक स्वास्थ्यप्रति संवेदनशील हुनु जरुरी छ।

वृद्ध बाबु-आमाले यो समय धैर्य र सामूहिक सहयोगको माध्यमबाट समाधान गर्नुपर्छ। पारिवारिक समस्या भए पनि सबैलाई मन मिलाएर अघि बढ्न प्रेरित गर्नुपर्छ। सम्बन्ध विच्छेद गर्ने व्यक्तिहरूलाई पनि सामाजिक वातावरणसँग जुध्नको लागि, मनोवैज्ञानिक सहयोग, मित्रको समर्थन र सकारात्मक गतिविधिमा संलग्न हुन सके राम्रो हुन्छ।

### पारिवारिक विखण्डन रोक्न के गर्ने?

पारिवारिक विखण्डन र सम्बन्ध विच्छेदलाई रोक्नका लागि निम्न उपायहरू अपनाउनु पर्छ:

**संवाद र सञ्चार:** परिवारका सदस्यहरूबीच नियमित र खुला सञ्चारले विश्वास र समर्पणको भावना बढाउँछ। भिडियो च्याट, फोन कल र चिठीपत्रको आदान-प्रदानले एकअर्कासँग भावनात्मक रूपले नजिक बनाउँछ।

**आर्थिक साक्षरता:** परिवारका सदस्यहरूलाई पैसाको व्यवस्थापनमा साक्षर बनाउन आवश्यक छ। यसले पैसाको सही प्रयोगमा मद्दत पुऱ्याउँछ र दुरुपयोग रोक्न सक्छ।

**सामाजिक चेतना:** पारिवारिक समस्या बारे जागरूकता फैलाउन आवश्यक छ। समाजका विभिन्न तहमा वैदेशिक रोजगारीका नकारात्मक प्रभावहरू र तिनका समाधानका बारेमा चर्चा गर्नुपर्छ।

**कानुनी संरचना:** पारिवारिक विवादहरूको समाधानका लागि विशेष कानुनी संरचना र नीति बनाउनुपर्छ। यसले पारिवारिक अधिकार र दायित्वहरूको संरक्षणमा मद्दत पुऱ्याउँछ।

**पारिवारिक कार्यक्रम:** विभिन्न चाडपर्व र पारिवारिक गतिविधिहरूमा सहभागिता बढाउनुपर्छ। यसले परिवारका सदस्यहरूलाई एकसाथ ल्याउने अवसर दिन्छ र सम्बन्धलाई मजबुत बनाउँछ।

वैदेशिक रोजगारले नेपाली युवाहरूलाई आर्थिक स्थिरता प्रदान गर्न सक्छ, तर यसले पारिवारिक विखण्डनको समस्यालाई पनि निम्त्याइरहेको छ। यसलाई रोक्नका लागि समाज, परिवार र सरकारले मिलेर प्रयास गर्नुपर्छ। पारिवारिक सम्बन्ध र भविष्यका पिढीको भलाइका लागि सहकार्यको महत्त्वलाई बुझ्न आवश्यक छ।

यसो गर्दा हामी नेपाली समाजको विकास र समृद्धिमा योगदान पुऱ्याउन सक्छौं र भविष्यका युनीतीहरूलाई सामना गर्न सक्षम हुनेछौं। पारिवारिक मिलन र सम्बन्धलाई मजबुत बनाउनका लागि दिगो उपायहरू लागू गर्न अनिवार्य छ। सबै परिवार सँग मिलेर बस्न, स्वस्थ, सुखमय र खुसीमय जीवन बिताऔं भन्ने मानवीय भावना हामी सबैमा जागृत गर्नु पर्छ। तब मात्र पारिवारिक विखण्डन रोक्न सकिन्छ।

# मान्छे: जति धनी हुँदै गए, उतिनै रोगी भए

२०-२५ वर्षको अन्तराललाई मात्रै हेर्ने हो भने पनि नेपालीहरूमा सम्पन्नता धेरै आएको देखिन्छ। घर, बाटोघाटको अवस्था फेरिएको छ। गाउँमा बस्ने धेरैजना शहरमा बस्न थालेका छन्। सवारी साधनको संख्या धेरै बढेको छ। घरमा व्यक्ति पिच्छेका गाडी, बाइकहरू छन्।

पहिला भन्दा मान्छेसँग खलतीमा पैसा हुनथालेको छ। घुम्ने चलन बढेको छ। होटलहरू धेरै खुलेका छन्। विदेश जाने चलन बढेको छ। हामीसँग केही सम्पन्नता आयो। ३-४ दशक पहिलाजस्तो लँगोटी मात्रै लगाएर हिँड्ने मान्छे अहिले भेटिँदैन। एक खालको समृद्धि आएको छ। मान्छेको जीवन, दैनिकी सहज भएको छ।

सम्पन्नता र समृद्धि त आयो अनि यो सँगसँगै रोग पनि आयो। त्यही अनुसारको जीवनयापन हुनथाल्यो। आयातीत, प्रशोधित खानाहरू खान थाल्यौं। पहिला हामी आफ्नै खेतबारीमा उत्पादन भएका ताजा खानेकुरा खाँथ्यौं। अहिले सबै खानेकुरा बजारबाट किनेर खाइरहेका छौं। प्रशोधित खाना बढी खाइरहेका छौं, जुन गुणस्तरयुक्त र स्वस्थ छन् कि छैनन् भनेर जाँच गरिएका हुँदैनन्।

हामी केटाकेटी हुँदा स्कुल आधा घण्टा जति हिँडेरै गइन्थ्यौं। अफ मेरा साथीहरू त एक/डेढ घण्टासम्म हिँडेर स्कुल आउँथे। अहिले हाम्रा बच्चाबच्चीलाई घरको ढोकैबाट बसमा स्कुल पठाउँछौं। हामी १०-१५ मिनेटमा हिँडेर घुम्ने ठाउँमा तरकारी किन्न पनि गाडी लिएर जान्छौं। मेरो घरनजिकै मार्ट छ, जहाँ १५ मिनेट जतिमा हिँडेर पुगिन्छ तर म गाडी लिएर किनमेल गर्न जान्छु।

पहिला-पहिला मान्छेहरू एक ठाउँबाट अर्को ठाउँमा हिँडेरै जान्थे, अहिले नजिकै जान पनि गाडी चढ्नेपछि भन्ने भएको



छ। हामीले थाहा पाउँदा काठमाडौंभै पनि धेरै मान्छेहरू एक घण्टासम्मको दूरीमा हिँडेर यात्रा गरिरहेका हुन्थे। त्यो अब छैन।

शारीरिक परिश्रम गर्नेहरूलाई उपेक्षा गर्ने, उसले समाजमा सम्मान नपाउने गरेको हामीले देख्यौं।

सम्पन्नतासँगै हाम्रो जीवनशैलीमा आएको यस खालको परिवर्तनले हाम्रो शारीरिक व्यायामलाई खुम्च्यायो अनि हामीलाई रोगी बनायो। पहिला नियमित काम गर्दा नै शारीरिक परिश्रम भइरहेको हुन्थ्यो। त्यही खालको जीवनशैली अहिले पनि हुन्थ्यो भने, आधा घण्टा हौडिनुपर्छ, जिम जानुपर्छ, पर्सिना निस्कने गरी कसरत गर्नुपर्छ भन्ने जस्ता प्रसंग नै आउँदैनथ्यो।

समाजमा पनि मोटो मान्छे भयो भने, वा ठूलो मुँडी भयो भने त्यसलाई हुनेखाने र सम्पन्न मान्ने प्रचलन थियो। कतिपय अवस्थामा अर्थै पनि छ। बिस्तारै मान्छेले बुझ्दै जान थालेको छ, कि ठूलो मुँडी भनेको सम्पन्नताको प्रतीक होइन रोगको भकारी हो।

सम्पन्नता र सुखका बारेमा समाजमा जुन खालको दृष्टिकोण छ, त्यो बदल्ने बेला भएको छ।

कोही मान्छे कुनै शारीरिक श्रम नगरीकन लाउन, खान पाइरहेको छ भने उसको जीवन कति राम्रो छ, सुखी छ भन्ने बुझाई समुदायमा छ। कडा

सम्पन्नता र सुखी जीवनका लागि चाहिने पहिलो कुरा त स्वस्थ शरीर हो नि। सम्पन्नतासँगै भित्रिएका रोगबाट बच्न हामीले खानपान र जीवनशैलीमा विशेष ध्यान दिनेपर्छ।

## नगरौं विवाहका कुरा: भएको छैन बीस वर्ष पुरा



**बालविवाह गर्नु वा गराउनु सामाजिक अपराध हो र यो दण्डनीय छ। बालविवाह गरे वा गराएको पाइएमा नजिकको प्रहरी/वडा कार्यालय, बालकलव, बालसञ्जालमा खबर गरौं। बालविवाह रोक्न, बालबालिकाको सुनौलो भविष्य निर्माणमा आजै देखि सबै लागौं।**

"सानै छु बढ्न देउ, विवाह हैन पढ्न देउ"



**थाहा नगरपालिका**  
सामाजिक विकास शाखा  
उद्वारणी चौर, मकवानपुर

## थाहा नगरपालिकाको सूचना !

- आफ्नो घर मान्छाको फोहर सड्ने र नसड्ने (प्राइजिफिक, अप्राइजिफिक) गरी विभाजन गरौं। सड्ने फोहरलाई मल बनाऔं। नसड्ने फोहरलाई बाँगेरकाण गरी महानगरपालिकाको फोहर बोक्ने गाडीमा पठाऔं।
- महानगर क्षेत्रभित्र हर्नको प्रयोग नगरौं। ध्वनि प्रदूशनको न्युनिकरणमा सधै सचेत बनीं।
- जथाभावी सडक पैदौगा फोहर नफालौं, सरभाविट जरिवानाबाट बच्नौं।
- सडकालेका बस्तु बिक्रि वितरण र प्रयोग नगरौं।
- पशु चौपायाहरूलाई खुला र छाडा नछाडौं।
- सडकपेट्टी र बाटो अवरुद्ध हुनेगरी निर्माण लगायत कुनैपनि सामाजिक नराखौं।
- १६ बर्षभन्दा कम उमेरका बालबालिकालाई श्रममा नलगाऔं।
- लूकच प्रतियोगितात्मक जर्जरता र आवास निर्माण गरौं।
- खुलासा राखिएका, फोहरपानी प्रयोग गरिएका, किटाजी मन्केका माछा मासु खरिद बिक्रि नगरौं/नगराऔं।
- घर तथा भवन निर्माण पूर्व आफ्नो जग्गाको भूबनोट आदिमा विचार पुऱ्याऔं।
- विन प्राविधिकहरूको राय सल्लाह लिइए मात्र कार्य गरौं।
- सभाचर्चा कर तिरौं। सडक नागरिकको परिचय दिऔं।
- जवम, मृत्यु, विवाह, बसाईसराई लगायतका घटनादर्ताहरू सगचर्चा गरौं।



**थाहा नगरपालिका**  
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय  
इन्द्रायणी चौर, मकवानपुर



## हेटौंडाका रमेशले भाउजु मारे, दाइ घाइते बनाए

### विकास संवाददाता

हेटौंडामा खुकुरी प्रहारबाट ३५ वर्षीया महिलाको हत्या भएको छ । उनलाई आफ्नै देवरले धारिलो हतियार प्रहार गरी हत्या गरेको जिल्ला प्रहरी कार्यालय मकवानपुरले जनाएको छ । ६ वैत्र राति ९ बजे हेटौंडा उपमहानगरपालिका-१ चौकीटोल घर भएकी गुडिया दास घरको दोस्रो तलामा मृत भेटिएकी थिइन् ।

साढे २ तले घरको दोस्रो तलामा कोठाभित्र टाउको चोट लागेको अवस्थामा गुडिया मृत अवस्थामा फेला परेको प्रहरी नायव उपरीक्षक श्याम अर्यालले जानकारी दिए । घटनामा उनका कान्छा देवर २३ वर्षीय राहुल भनिने रमेश दास संलग्न रहेको आरोपमा प्रहरीले उनलाई हातमा खुकुरी बोकेकै अवस्थामा पक्राउ गरेको छ । राहुलले आफ्नो माइलो दाजु २८ वर्षीय रूपेश दासलाई पनि खुकुरी

प्रहार गरी गम्भीर घाइते बनाएको डिएसपी अर्यालले जानकारी दिए । घाइते रूपेशको टाउको, दाहिने हात, करडको भागमा चोट लागेको अर्यालले बताए । उनको मकवानपुर सहकारी अस्पतालमा उपचार भइरहेको छ । रूपेश घाइते भएको खबर पाएर दासको घर पुगेको प्रहरीले माथिल्लो तलामा महिला मृत अवस्थामा रहेको थाहा पाएको थियो ।

मृतक गुडियाको श्रीमान् रोशन दास रोजगारीका लागि कतारमा रहेको प्रहरीले जनाएको छ । गुडिया र रोशनका तीन सन्तान रहेका छन् । दास परिवारले हेटौंडामा फलफूलको व्यवसाय गर्दै आएको थियो । घटना घरायसी विवादका कारण हुन पुगेको बताइए पनि प्रहरीले स्पष्ट कारण नखुलेको बताएको छ । राहुलले भाउजुको हत्या र दाइ रूपेशमाथि खुकुरी प्रहार गरेको स्वीकार गरेको डिएसपी अर्यालले जानकारी दिए ।

### विकास संवाददाता

मकवानपुरको बकैया गाउँपालिका वडा नं. १२ धेत्रेदमारको सिमात खोलामा फोल्डो पुल निर्माण भएपछि विद्यालय आवतजावत सहज भएको छ । बर्खायामको समयमा पुल नहुँदा सिमात खोलामा जोखिमपूर्ण आवतजावत गर्नुपर्ने बाध्यता हटेपछि काला शेरव प्राथमिक विद्यालयका अभिभावक, शिक्षक, विद्यार्थी खुसी भएका हुन् ।

बकैया गाउँपालिकाको प्राविधिक, चाइल्ड रेस्क्यू नेपालको आर्थिक सहयोग र इस्थर बेन्जामिन स्मृति संस्थाले साभेदारीमा निर्माण भएको फोल्डो पुलको एक कार्यक्रमका बिच समुद्रघाटन गरिएको छ । ९० मिटर लम्बाई रहेको लुईस वान्स स्मृति फोल्डो पुल ४० लाख लागतमा निर्माण गरिएको हो । फोल्डो पुलको बकैया गाउँपालिका अध्यक्ष धर्मराज लामिछाने, उपाध्यक्ष भक्त बहादुर खत्री, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत महेश श्रेष्ठ, चाईल्ड रेस्क्यू नेपालका कार्यकारी निर्देशक जो बेगा, बकैया गाउँपालिका १२ नं. वडा अध्यक्ष ज्ञानेन्द्र बजगाई र इस्थर बेन्जामिन स्मृति संस्थाले उपाध्यक्ष उमा तिमल्सिनाले संयुक्त रूपमा समुद्रघाटन गरेका हुन् ।

बकैया गाउँपालिका १२ नं. वडा कार्यालयको आयोजनामा भएको कार्यक्रममा बोल्नुहुँदै पालिका अध्यक्ष लामिछानेले बकैयामा इस्थर बेन्जामिन स्मृति संस्थाले विद्यालय भवन, शौचालयका साथै पुल पनि निर्माण गरिदिएकोमा धन्यवाद दिनुभयो । उहाँले शैक्षिक क्षेत्रमा संस्थाले गरेको लगानी प्रशंसा योग्य रहेको बताए । बर्खाको समयमा सिमात खोलामा बाढी आउँदा विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष, कार्यलय सहयोगी र प्रधानाध्यापक मिलेर विद्यार्थीलाई खोलावारीबाट तारेर पारि लैजाने र विद्यालय बन्द भएपछि पुनः खोला तारेर घर पठाउनुपर्ने बाध्यता हटेको छ ।

सिमात खोलामा फोल्डो पुल निर्माण भएपछि यहाँका स्थानीय पूर्णबहादुर गोले, विजय घिसिङ, कृष्ण कुमार गोले लगायतका अभिभावकले अब बर्खामा पनि दुक्कसँग छोराछोरी विद्यालय पठाउन सक्ने वातावरण बनेकोमा खुसी व्यक्त गरे । २०७२ सालको भूकम्पबाट जीर्ण बनेको विद्यालय भवन समेत पुल निर्माण गरिदिएको संस्थाले नै गरिदिएको हो । पक्की विद्यालय भवन र आवतजावत गर्न सिमात खोलामा फोल्डो पुल निर्माण भएपछि विद्यार्थी, अभिभावक सबैको अनुहारमा खुसी पनि छाएको छ । सहयोग गर्ने संस्थालाई यहाँका स्थानीयवासीले धन्यवाद समेत दिए ।

कक्षा तीनसम्म अध्यापन हुने यस विद्यालयमा २० जना विद्यार्थी अध्ययनरत रहनुभएको विद्यालयका प्रधानाध्यापक चेतबहादुर घलेले जानकारी दिए ।

## बकैयाको धेत्रेदमारको सिमात खोलामा फोल्डो पुल निर्माण



**थाहा नगरपालिका**  
विपद व्यवस्थापन शाखा  
इन्द्रायणी चौर

### अत्यन्त जरुरी सूचना !

आगो एक असल नोकर हो भने सराब मालिक । आगोको सानो मिल्कोले वन डडेलोको रूप लिन सक्दछ । हाक्छो सानो लापवाहीले जनधनको क्षति भई ठूलो बिपत्ती निम्त्याउन सक्दछ । यस हिउँद यामको गर्मी र सुरक्षा मौसममा डडेलो लाग्ने धेरै सम्भावना रहन्छ । सुरक्षा हावा र हुरीबतासले यसलाई मक्न बढाउँछ । आगो लाग्ने नदिनु आगालागी तथा डडेलोबाट बच्ने सर्वोत्तम उपाय हो । त्यसैले सावधान रहौं ।

### डडेलो रोकथाम तथा नियन्त्रण गर्ने उपायहरू:

- १) हुरीबतास चलेको समयमा सुल्ला ठाउँमा आगो नबालौं । आगो बाल्दा होसियार रहौं आगोको काम सकिइपछि राम्ररी निभाऔं ।
- २) सलाई लाइटजरता आगो बाल्न प्रयोग हुने वस्तुहरू बालबालिकाहरूबाट टाढा र सुरक्षित स्थानमा राखौं ।
- ३) पेटोल, डिजेल, साना पकाउने ज्यास, मीतेल जस्ता प्रज्वलनशील पदार्थहरू सुरक्षित स्थानमा राखौं र होसियारी पूर्वक प्रयोग गरौं ।
- ४) चुरोट, बिडीका बलेका टुटा जथाभावी नफालौं तथा राँको बालेर नहिँडौं ।
- ५) सल्लाको वन भएकै क्षेत्रमा वन डडेलो नियन्त्रण गर्न विशेष ध्यान पुऱ्याऔं ।
- ६) वन क्षेत्रमा मानिसहरू हिँड्ने बाटोको दायाँबायाँ तथा घरबारी वरिपरि रहेका सल्लोपिपर (कसम) पापतिर जस्ता सजिलै बल्नसक्ने पदार्थहरूलाई हटाई सफा राखौं ।
- ७) पानीका नुहान, पोखरी, रहको सुरक्षा गरौं । आविस्मक उपयोगको लागि आफ्नो घरमा पानी जम्मा गरेर राख्ने गरौं ।
- ८) गाउँटोलमा आगालागी तथा वन डडेलोको रोकथामबारे कुरा गरौं, विपदबाट बचौं र बचाऔं ।
- ९) आगालागी भइहालेमा स्थानीय प्रशासन, प्रहरी, नेपाली सेना तथा नजिकको वन कार्यालयमा तुरुन्त सबर गरौं । आफ्नो ज्यानको स्तरा नहुने गरी वन डडेलो निभाऔं ।
- १०) वनमा आगो लगाउनु दण्डनीय अपराध हो । डडेलो लगाउने व्यक्तिलाई पहिचान गरौं र कानुनी कारबाही जराऔं ।
- ११) चोरी सिकारी गर्ने क्रममा समेत वनमा आगालागी हुने गरेकोले आगो र चोरी सिकारी गर्नेलाई राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन बमोजिम १५ हजार रूपैयाँदेखि दश लाख रूपैयाँसम्म जरिवाना वा तीन महिनादेखि १५ वर्षसम्म कैद वा दुवै सजाय हुने भएकाले यस्तो कार्य कसैले पनि नगरौं, नजराऔं ।

विपद हटलाइन नम्बर:  
५००६१२५७५७ र ५०६७५७०५००

## मकवानपुरमा १६ ओभिओटी प्राविधिक, ५ पालिकामा शुन्य



### विकास संवाददाता

मकवानपुर जिल्लाका १० स्थानीय तहमा संघीय सरकारबाट १६ जना कृषि तथा पशुपन्थी प्राविधिक कार्यरत रहेको जनाइएको छ । कृषि तथा पशुपन्थी मन्त्रालयले नामावलीसहित सार्वजनिक गरेको विवरणमा उक्त तथ्याङ्क उल्लेख गरिएको छ । संघीय सरकारको सशर्त अनुदान सौंभेदारीबाट स्थानीय तहबाट तलब भत्ता भुक्तानी हुने गरी प्राविधिकहरूले काम गर्दै आएका छन् ।

जिल्लाका दश पालिकाहरूमा ४ जना पशु प्राविधिक र बाँकी १२ जना कृषितर्फका प्राविधिक रहेको मन्त्रालयको अभिलेख छ । जिल्लाको ५ स्थानीय तहमा भने एक गाउँ, एक प्राविधिक (ओभिओटी) नै नभएको सार्वजनिक विवरणमा उल्लेख गरिएको छ । मकवानपुरको राक्सिराङ गाउँपालिका, मनहरी, मकवानपुरगढी तथा बागमती गाउँपालिका र हेटौंडा उपमहानगरपालिकामा एक गाउँ, एक प्राविधिक नभएको मन्त्रालयको सार्वजनिक तथ्याङ्कमा उल्लेख छ । मकवानपुरको इन्द्रसरोवर गाउँपालिकामा कृषि र पशुका १/१ जना प्राविधिक संघीय सरकारको सशर्त अनुदान सौंभेदारीमा कार्यरत छन् । थाहा नगरपालिकामा दुई कृषि

प्राविधिक कार्यरत छन् । कैलाश गाउँपालिकामा ३ जना कृषि प्राविधिक, भीमफेदीमा २ पशु प्राविधिक र ३ कृषि प्राविधिक कार्यरत छन् भने बकैया गाउँपालिकामा ३ कृषि र १ पशु प्राविधिक कार्यरत छन् ।

नेपाल सरकारले किसानहरू समक्ष कृषि र पशु सम्बन्धी आधारभूत प्राविधिक सेवा सहजै पुऱ्याउने उद्देश्यले विसं २०७३ सालमा एक गाउँ एक प्राविधिक सेवा व्यवस्थापन कार्यविधि अनुसार कृषि र पशु प्राविधिकहरूको नियुक्ति गरेको थियो । ति प्राविधिकहरू संघीयता कार्यान्वयनसँगै पालिकाहरूमा समायोजन भएका छन् ।

तत्कालिन जिल्ला कृषि तथा पशु विकास कार्यलयहरू अन्तर्गत रहने गरी साविक गाविस कार्य क्षेत्र तोकिएको प्राविधिकहरू कार्यक्षेत्रकै साविक गाविसमा रहने गरी गाभिएको पालिका अन्तर्गत कार्यरत छन् । उनीहरूको तलब भत्तामा संघीय सरकारले सौंभेदारी गर्दै आएको छ ।

## अब हामै थाहानगरको ओखरबजारमै छवाईको झुभाटम्भ



आठमापडौं, हेटौंडा घाउने पर्दैन...  
आत्याधुनिक नयाँ मेसीनद्वारा १ घण्टा भित्र बोर्ड, र्यानर तयार

### हागा अन्य सेवाहरू

- फ्लेक्स प्रिन्ट (र्यानर/साइनबोर्ड)
- होर्डिङ बोर्ड/रिक्कर प्रिन्ट/
- फ्लेक्स फोटो/गायाको चिन्हो तयारी
- प्रमाण-पत्र/कदर-पत्र/प्रशंसा पत्र तयारी
- कार्यक्रमको व्याच तयारी
- विभिन्न डिजाइनका फ्रेमिङ
- फोटो स्टुडियो/पि.भि.सी. कार्ड

9855068340/9802068340

# एसईई दिएका विद्यार्थीलाई 'करिअर काउन्सिलिङ' 'करिअर काउन्सिलिङ'



## विकास संवाददाता

माध्यमिक शिक्षा परीक्षा (एसईई) दिएर बसेका विद्यार्थीलाई 'करिअर काउन्सिलिङ' कार्यक्रम गरेको छ। थाहा नगरपालिकाको आयोजनामा १७ बेंचमा पाठ्यक्रम जसिज हलमा एक कार्यक्रमको आयोजना गरी विद्यार्थीहरूलाई काउन्सिलिङ गरिएको हो।

कार्यक्रमको उद्घाटन गर्दै थाहा नगरपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सुरेन्द्र प्रधानले विद्यार्थीहरूलाई अहिलेदेखि नै मेहनत गरेर जीवनमा सक्षम र सफल हुन सकिने भन्दै आफूलाई चिन्न आग्रह गरे। प्रधानले पारिवारिक दबाव भन्दा पनि आफ्नो क्षमता र आफ्नो इच्छाअनुसारको विषय छनोट गर्न आग्रह गरेका थिए। कार्यक्रममा थाहा नगरपालिकाका शिक्षा संयोजक राजनभक्त श्रेष्ठले शिक्षक र अभिभावकबीचको सहकार्य र समन्वयले नै विद्यार्थीलाई सधैं ऊर्जावान् र सक्रिय बनाउने बिचार राख्दै विद्यार्थीका लागि अभिभावकको भूमिका अत्यन्तै महत्त्वपूर्ण मानेर कार्यक्रमा एस ई ई दिएर बसेका थाहाका १६ वटा संस्थागत तथा सामुदायिक विद्यालयका २ सय विद्यार्थीलाई

मोटिभसनल स्पिकर विश्व रमण न्यौपानेले सहभागीहरूलाई जीवन उपयोगी शिक्षा, आगामी दिनको तयारी र परीक्षा नतिजालाई कसरी लिने भन्ने विषयमा व्यावहारिक तालिम प्रदान गरेका थिए। कार्यक्रमले विद्यार्थीहरूको मनोबल बढाउने आशा लिएको महिला, बालबालिका शाखाको शाखा प्रमुख प्रतिमा मोक्तानले जानकारी दिइन्।

महिला तथा बालबालिका समिति संयोजक अनिता बलको अध्यक्षतामा सम्पन्न कार्यक्रममा थाहा नगरपालिकाका प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत सुरेन्द्र प्रधानको प्रमुख आतिथ्यता तथा थाहा नगरपालिका शिक्षा समिति संयोजक राजनभक्त श्रेष्ठको बिशेष आतिथ्यता रहेको थियो।

कार्यक्रममा थाहा नगरपालिकाका शिक्षा शाखा प्रमुख माधव विक्रम मल्ल, शिक्षक महासंघ थाहाका अध्यक्ष राजाराम कार्की, प्याक्सन थाहा नगर अध्यक्ष सुरेन्द्रमान प्रधान, ईलाका प्रहरी कार्यालय पाठ्यक्रम प्रमुख सविन बाबू अर्याल, जनकल्याण माध्यमिक विद्यालयका प्रधानाध्यापक सानोभाइ कार्कीलगायत शिक्षक, विद्यार्थीहरूको उपस्थिति रहेको थियो।

# थाहानगरमा नसर्ने रोग सम्बन्धी अभिमुखीकरण

## विकास संवाददाता

मकवानपुर थाहा नगरपालिकाका जनप्रतिनिधि र सरोकारवालाहरूलाई शहरी स्वास्थ्य कार्यक्रम अन्तर्गत एक दिने नसर्ने रोग सम्बन्धी जनचेतनामुलक अभिमुखीकरण गरेको छ। जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय मकवानपुरको आयोजनामा अभिमुखीकरण कार्यक्रम गरिएको हो।

कार्यक्रमका सहभागीहरूलाई जनस्वास्थ्य कार्यालय मकवानपुरका प्रमुख कृष्ण बहादुर मिजारले सहजीकरण गरेका थिए। सो क्रममा प्रमुख मिजारले व्यक्ति हुँदै परिवार र समाजमै नसर्ने रोग बारे जनचेतना जगाउन आवश्यक रहेको औल्याए। यसका लागि स्थानीय सरकारको भूमिका अत्यन्तै महत्त्वपूर्ण हुने उनको भनाइ छ। बागमती प्रदेशले सञ्चालन गरेको मुख्यमन्त्री स्वास्थ्य कार्यक्रम मार्फत नागरिकलाई स्वास्थ्य क्षेत्रमा लाभ मिलेको मिजारको भनाइ थियो।

कार्यक्रममा थाहा नगरपालिकाका स्वास्थ्य शाखाका प्रमुख मेघराज बलामीले पहिले सन् रोगहरूलाई मात्र प्राथमिकतामा राखी अभिलेख राख्दै आएको भएपनि अहिले सरकारले नसर्ने रोगको बारेमा जनचेतना दिइरहेको जानकारी दिए।

## इन्द्रसरोवरको डिजिटल बोर्ड ह्याक: 'राजा आउँ देश बचाउ'



## विकास संवाददाता

मकवानपुरको इन्द्रसरोवर गाउँपालिकाको डिजिटल बोर्ड ह्याक गरी 'राजा आउँ देश बचाउ' भन्ने संदेश लेखी प्रसारण गरिएको छ। गाउँपालिकाले एक विज्ञप्ति जारी गर्दै उक्त सन्देश कार्यालयबाट प्रसारण नगरिएको स्पष्ट पारेको छ।

गाउँपालिकाको विज्ञप्ति अनुसार, २०८१ साल चैत्र १७ गते दिउँसो करिब २:३० बजे कार्यालयको डिजिटल बोर्डमा अनधिकृत पहुँच पुर्याई (ह्याक) गरेर उक्त सन्देश प्रवाह गरिएको जनाएको छ। पालिकाले यस घटनाप्रति गम्भीर ध्यानाकर्षण भएको जनाएको छ र यसलाई गैरकानूनी क्रियाकलापको रूपमा व्याख्या गर्दै दोषी उपर आवश्यक अनुसन्धान गरी कानूनी कारबाहीको माग समेत गरेको छ।

गाउँपालिकाले सर्वसाधारणलाई उक्त सन्देशको भ्रममा नपर्न आग्रह गर्दै घटनाको छानबिन थपिरहेको जानकारी दिएको छ। ह्याकिङको पछाडि को वा कुन समूह संलग्न छ भन्ने विषयमा हालसम्म खुलेको छैन।



नसर्ने रोग अन्तर्गत मुटु, रोग, मधुमेह, क्यान्सर तथा श्वासप्रश्वास रोगहरू पर्ने स्वास्थ्य शाखा प्रमुख बलामीले जानकारी दिए। स्वास्थ्यकर्मी तथा सरोकारवालाहरूलाई व्यवहारिक ज्ञान दिनको लागि आयोजना गरिएको कार्यक्रममा विश्वभरमा ८० प्रतिशत मानिसहरूको मृत्यु नसर्ने रोगबाट हुने गरेको तथ्यांक रहेको जनस्वास्थ्य प्रमुख मिजारले बताए।

संघीय सरकारले शहरी स्वास्थ्य कार्यक्रम शुरुवात गरेको तीन वर्ष भएको र यो अन्तिम वर्ष भएकोले अब स्थानीय तह र स्वास्थ्य संस्थाहरूलाई कार्यक्रम

हस्तान्तरण सहित शहरी स्वास्थ्य कार्यक्रमलाई स्थानीय स्वास्थ्य प्रणालीमा समाहित हुने मिजारले उल्लेख गरे। अभिमुखीकरण कार्यक्रममा जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय मकवानपुरका जनस्वास्थ्य अधिकृत दिलेन्द्र बुढा मगर, लक्ष्मण घिमिरे, खोप तथा बालस्वास्थ्य फोकल पर्सन बासुदेव रिमाल थाहा नगरपालिका भित्र रहेका ७ वटा शहरी स्वास्थ्य संस्थाका प्रमुखहरू, महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरू, जनप्रतिनिधि, स्थानीय विद्यालयका प्रतिनिधि, संचारकर्मी, स्वास्थ्यकर्मी तह र स्वास्थ्य संस्थाहरूलाई कार्यक्रम

## थाहा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय इन्द्रायणी चौर, मकवानपुर

### उपभोक्ता हित संरक्षणमा जारी सूचना

उद्योग तथा व्यवसायका लागि :

- किर्रेताले किर्री वितरण हुने सलानको मुल्यसूची स्पष्टरूपमा देखिने गरी किर्री कलामा राख्नुपर्नेछ।
- नापलौल चक्र खरिद गरेको ३५ दिन भित्र अनिवार्य रुपमा नापलौल कार्यालयबाट अनुमतिपत्र लिई मात्र प्रयोग गर्ने।
- आफूले प्रयोग गरेको नापलौल तथा नाबो, तौलने यन्त्रहरू (काँडा, काँडा, सिटर, कितर) लोकिफको रजतका ज्रीप तथा बढीकरण गर्नुपर्नेछ।
- नापलौल तथा नाबो तौलने यन्त्रहरू किर्री गर्नु परेमा अनिवार्य रुपमा रजतबन्दीत नापलौल कार्यालयबाट इजाजत पत्र लिइर मात्र किर्री किर्रामा गर्ने।
- खरिद गरेको सलानको नाम वा तौल सलान लागेमा पुनः तौल गर्न लाग्नेछ।
- नापलौल रजतबन्दी कृषे सलान वा गुनको माथ गुणस्तर तथा नापलौल कार्यालयमा जानकारी उजुरी दिने।
- होटल व्यवसायका सलानहरूको रजतका आउने समुहमा उपकरण, लौस, बर्तन तथा जतलाई सलानमा प्रयोग गर्ने सलाने औद्योगिकका सलानको रूपमा प्रयोग गरी रजतकाई गर्नुपर्ने छ।
- किट (मालिकारक ज्रीप) हरूको निरक्षण गर्ने पर्याप्त व्यवस्था हुनुपर्ने छ।
- किर्री पारेका वा काँडाखलान लागेका मालिकाले काठमाडौंस्थित पब्लिक एटल ट्यान्को लक्ष्मण देविसिंहको टिन देखि ८८ घण्टाभित्र काठमाडौं ल्याउनुपर्नेछ।
- नाबो (पकाउने) तेल प्रकाश पदार्थ पकाईनेको निरक्षणमा केरबन्दी गर्नुपर्नेछ।
- सलानहरूलाई कतिपय ६५ डिग्री सेल्सियस तापक्रममा पुगेर जति राख्ने पकाउनु पर्नेछ।
- नाबो खरिदलेका, अरुकासलानका जस्तै, रोग तथा खरिद अथवा साधनार्थ प्रयोग नगर्ने।
- नाबु, दुग्ध पदार्थ, कासा तथा अथवा लाग्ने किर्री यन्त्रको नाबो सलानहरूलाई ५ डिग्री सेल्सियस वा जो अठ्ठ तलको तापक्रममा रेफ्रिजेरेटरमा राख्नुपर्नेछ।
- एकाइको सलानहरूलाई खोपेर जतिखरीदो घाँसे २ घण्टा किन ५ डिग्री सेल्सियसको तापक्रममा राख्नु पर्नेछ।
- लोकिफको परिशिष्टित मात्र मात्र रोग तथा अन्य प्रयोग गर्ने सलाने औद्योगिक प्रयोग गर्ने।
- खरिद पारी र खरिद कसका पदार्थको प्रयोग गर्ने।
- होटी अठ्ठकास कल गुणस्तरको साथ बस्नु किर्री वितरण गर्नुपर्ने र अहिलेसम्म व्यवस्थापन तवरले राखे।
- दुग्ध उत्पादक संकलनकर्ता, प्रयोगकर्ता, उद्योगी र किर्रेताले दुग्ध तथा दुग्धपदार्थको रजतका धर्ष गुणस्तर सलानहरूमा २०८५ मा ला व्यवस्थापन अथवा सलानहरू गुणस्तर सलानहरूमा तापक्रमहरू पालना गरेर मात्र दुग्ध तथा दुग्ध पदार्थको उत्पादन, संकलन, प्रेषण र किर्री वितरण गर्ने।
- उद्योग व्यवसाय सलानका लागि अनिवार्य नसर्ने रोगको निरक्षणबाट अनुमति लिनुपर्नेछ र अनुमति प्राप्तिका साथ उद्योगको देखिनेको राख्नु पर्नेछ।

वस्तु तथा सेवाका सलान पढ्नु, गुणस्तरको वस्तुको खरीद, मुल्य परिणाम, परिणाम गुणस्तर र गुणस्तर रजतकासलान हलि पुग्नेको वस्तु तथा सेवाको किर्री वितरणबाट पुग्ने अनुमति उत्पादक तथा व्यवसायिक निरक्षणकर्ता किर्रेत उजुरी प्रयोग गरेका वस्तुहरूको अथवा नाबो सलानहरूमा गुणस्तर सलानहरूमा तापक्रमहरू पालना गरेर मात्र दुग्ध तथा दुग्ध पदार्थको उत्पादन, संकलन, प्रेषण र किर्री वितरण गर्ने।

# जनमुखी ज्येष्ठ नागरिक दिवा सेवा केन्द्रलाई टेलिभिजन प्रदान



## विकास संवाददाता

मकवानपुर थाहा नगरपालिकाको शिखरकोटमा शाखा रहेको नाडेप लघुवित्त वित्तीय संस्थाले जनमुखी ज्येष्ठ नागरिक दिवा सेवा केन्द्रलाई टेलिभिजन प्रदान गरेको छ। संस्थाले एक कार्यक्रमको आयोजना गरी केन्द्रलाई १७ बेंचमा ४३ इन्चको टेलिभिजन प्रदान गरेको हो।

संस्थाले आफ्नो सामाजिक उत्तर दायित्व कार्यक्रम अन्तर्गत शिखरकोटको

जुनिस्थानमा रहेको दिवा सेवा केन्द्रलाई टेलिभिजन प्रदान गरेको संस्थाका शाखा प्रमुख उज्वल बास्कोटाले जानकारी दिए। संस्थाले वडा नम्बर ३ का अध्यक्ष विरेन्द्र कुमाराय रायमाझी मार्फत जेष्ठ नागरिक दिवा सेवा केन्द्रका जेष्ठ नागरिकहरूलाई टेलिभिजन हस्तान्तरण गरेका हुन्।

वडा नम्बर ३ का अध्यक्ष रायमाझीको पहलमा संचालित जेष्ठ नागरिक दिवा सेवा केन्द्रलाई संचालन गर्नको निम्ति मनहकारीहरूले सहयोग गरिरहेका छन्। नाडेपले गरेको सहयोगप्रति ज्येष्ठ नागरिकहरूले धन्यवाद ज्ञापन गरेका छन्। सेवा केन्द्रमा बस्दा टिपिमा खबर र मनोरञ्जनका गितहरू समेत हेर्न र सुन्न पाउने भएपछि उनीहरूले खुशी व्यक्त गरेका छन्।

**समयमै व्यक्तिगत घटना दर्ता गर्नु!**

**थाहा नगरपालिका**  
इन्द्रायणी चौर, मकवानपुर  
पञ्जीकरण शाखा

जन्म दर्ता बालबालिकाको नैसर्गिक अधिकार हो। जन्मेको ३५ दिन भित्रै आफ्नो स्थानीय तहमा गई दर्ता गरी। जन्म र मृत्यु दर्ताको सूचना परिवारको मुख्य दायित्वले र निजको प्रत्युत्तरितामा परिवारको उमेर पुगेको टयिफिले सूचना दिन सक्छन्। जन्म, मृत्यु, बसाई सराई, विवाह एवं सम्बन्ध विच्छेदका घटना दर्ता गर्नु नागरिकको कर्तव्य हो। बसाई सराई गर्दा टयिफि आफू मात्र बसाई सरी गए टयिफिले र परिवार नै बसाई सरी गए परिवारको मुख्य दायित्वले दर्ता गर्नु पर्दछ।

जन्म, बसाई सराई, विवाह एवं सम्बन्ध विच्छेदका घटना दर्ता गर्नु नागरिकको कर्तव्य हो। बसाई सराई गर्दा टयिफि आफू मात्र बसाई सरी गए टयिफिले र परिवार नै बसाई सरी गए परिवारको मुख्य दायित्वले दर्ता गर्नु पर्दछ।

